

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права
та інформаційних технологій

Кафедра підприємництва і права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

(обов'язкова фахова навчальна дисципліна)

Освітньо-професійна програма Правознавство

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

освітній ступінь Бакалавр

Розробник: Шведенко Павло, доцент кафедри підприємництва і права,
кандидат юридичних наук

Гарант: Осташова Валерія, доцент кафедри підприємництва і права, кандидат
юридичних наук, доцент

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Земельне право
Назва структурного підрозділу	Кафедра підприємництва і права Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач: Шведенко Павло</i> , кандидат юридичних наук, доцент кафедри <i>Контакти:</i> ауд. 482А (навчальний корпус №4) <i>e-mail:</i> shvedenko.pavlo@pdaa.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/shvedenko-pavlo-yuriyovych
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	081 Право
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Навчальні дисципліни «Теорія держави і права», «Історія держави і права України», «Конституційне право України», «Основи римського приватного права», «Цивільне право України», «Адміністративне право України», «Трудове право»

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Земельне право»: опанування студентами необхідних теоретичних положень, засвоєння сутності земельно-правових категорій; змісту земельно-правових інститутів; навчитися розуміти зміст норм земельного права, роз'яснень вищих судових інстанцій України та рішень Конституційного Суду України, тлумачити їх та правильно застосовувати при вирішенні конкретних справ; набути досвіду науково-дослідницької роботи у галузі земельного права.

Основні завдання навчальної дисципліни «Земельне право»: формування у майбутніх фахівців: знань про предмет, метод і систему земельного права, його принципи, джерела, об'єкти та суб'єкти, правові основи управління використанням, відтворенням та охороною земель, земельні права та обов'язки громадян, загальні засади щодо права власності та користування землею, набуття та реалізацію прав на землю, правове забезпечення вимог екологічної безпеки, земельні спори, відповідальність за порушення земельного

законодавства, особливості правового регулювання економічного механізму раціонального використання та охорони різних категорій земель.

Компетентності:

загальні:

ЗК1: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК2: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК6: Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК15: Прагнення до збереження навколишнього середовища.

фахові:

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК17. Здатність до застосування правових норм щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки.

СК18. Здатність до аналізу правових явищ та застосування відповідних правових норм для вирішення питань у сфері земельного права.

Програмні результати навчання:

ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ПРН 23. Застосувати правові норми щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки.

ПРН 24. Аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Земельне право в правовій системі України. Джерела земельного права України.

Тема 2. Поняття та особливості земельних правовідносин. Державне управління в галузі використання та охорони земель.

Тема 3. Поняття прав на землю. Право власності на землю.

Тема 4. Право землекористування: поняття, сутність.

Тема 5. Форми та способи захисту прав на землю. Правова охорона земель.

Тема 6. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.

Тема 7. Правовий режим земель у межах населених пунктів та земель, що особливо охороняються.

Тема 8. Правовий режим землі: а) лісогосподарського призначення; б) водного фонду; в) промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та інш. призначення.

Методи навчання:

- МН 1 словесні методи: лекція, бесіда;
 - МН 2 наочні методи: демонстрування, ілюстрування;
 - МН 3 практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування,
 - МНСР 1: методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи;
 - МНСР 2: робота під керівництвом викладача: виконання практичних завдань;
 - МСМ 1: методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.
- МНІ 3 : інтерактивні методи: кейс-метод; дискусії, диспути, мозковий штурм, тренінгові заняття, командні конкурси і змагання.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Земельне право в правовій системі України. Джерела земельного права України.	16	2	2	12
Тема 2. Поняття та особливості земельних правовідносин. Державне управління в галузі використання та охорони земель.	17	4	2	11
Тема 3. Поняття прав на землю. Право власності на землю.	17	4	2	11
Тема 4. Право землекористування: поняття, сутність.	17	4	2	11
Тема 5. Форми та способи захисту прав на землю. Правова охорона земель.	17	4	2	11
Тема 6. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.	17	4	2	11

Тема 7. Правовий режим земель у межах населених пунктів та земель, що особливо охороняються.	17	4	2	11
Тема 8. Правовий режим землі: а) лісгосподарського призначення; б) водного фонду; в) промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та інш. призначення.	17	4	2	11
Екзамен	27			
Усього годин	135	30	16	89

Оцінювання результатів навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми контролю результатів навчання

ПРН	Опитування		Виконання С/Р		Виконання практичних завдань (задачі)		Екзамен	
	MIN	MAX	MIN	MAX	MIN	MAX	MIN	MAX
ПРН 15	3,36	5,6	3,36	5,6	2,88	4,8	2,4	4
ПРН 20	3,36	5,6	3,36	5,6	2,88	4,8	2,4	4
ПРН 22	3,36	5,6	3,36	5,6	2,88	4,8	2,4	4
ПРН 23	3,36	5,6	3,36	5,6	2,88	4,8	2,4	4
ПРН 24	3,36	5,6	3,36	5,6	2,88	4,8	2,4	4

Ведення конспекту, виконання вправ на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, написання реферату.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

№ теми	Опитування	Виконання завдань С/Р	Виконання практичних завдань (задачі)	Разом
Тема 1	3,5	3,5	-	7
Тема 2	3,5	3,5	3,5	10,5
Тема 3	3,5	3,5	3,5	10,5
Тема 4	3,5	3,5	3,5	10,5
Тема 5	3,5	3,5	3,5	10,5
Тема 6	3,5	3,5	3,5	10,5
Тема 7	3,5	3,5	3,5	10,5
Тема 8	3,5	3,5	3,5	10,5
Всього по темам	28	28	24	80
Екзамен				20
РАЗОМ				100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали		
			Опитування	С/Р	Практичні завдання
ПРН 15 ПРН 20 ПРН 22 ПРН 23 ПРН 24	Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях. Застосувати правові норми щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки. Аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права.	на високому рівні	1,5-2,5	1,5-2,5	1,5-2,5
		на середньому рівні	1-1,5	1-1,5	1-1,5
		на достатньому рівні	0,5-1	0,5-1	0,5-1
		на низькому рівні	0-0,5	0-0,5	0-0,5

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали		
			Перше питання білету	Друге питання білету	Третє питання білету
ПРН 15 ПРН 20 ПРН 22 ПРН 23 ПРН 24	Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях. Застосувати правові норми щодо регулювання управлінських та технологічних	на високому рівні	4,5-6	5,25-7	5,25-7
		на середньому рівні	3-4,5	3,5-5.25	3,5-5.25
		на достатньому рівні	1,5-3	1,75-3,5	1,75-3,5
		на низькому рівні	0-1,5	0-1,75	0-1,75

	<p>відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки. Аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права.</p>				
--	---	--	--	--	--

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 135 год.

Кількість кредитів – 4,5

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Письмові роботи можуть перевірятися на наявність плагіату і допускатися до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці **АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ** ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Додаткові матеріали для вивчення навчальної дисципліни:
Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>.
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
3. Кодекс України про надра від 7 липня 1994 року № 132/94-ВР URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>.
4. Конституція України : Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 21 червня 1991 р. № 1264-XII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV URL : <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>
8. Екологічне право України. Особлива частина. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Шуміло О.М. Київ: ЦУЛ, 2019. 432 с.
9. Екологічне право. Підручник (Ювілейна серія "НЮУ 215 років"). За редакцією А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2019. 552 с.
10. Задорожній О.В., Медведєва М.О. Міжнародне право навколишнього середовища. К. : Промінь, 2010. 510 с.
11. Земельне право : підручник НУ "ЮАУ ім. Ярослава Мудрого" ; за ред. М. В. Шульги. Х. : Право, 2018. 520 с.
12. Правове регулювання земельних відносин в Україні : зб. норм.-прав. актів і суд.-прокурор. практики. за заг. ред. М. І. Гаврилюка. К. : Прав. єдність : Алерта, 2013. 131 с.

Допоміжні:

13. Вівчаренко О. Міжнародно-правові вимоги щодо охорони земель. *ВІСНИК ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ*. 2010. № 3. С. 60–66.
14. Василяк Д. Земельні спори: проблеми розмежування адміністративної та господарської юрисдикції. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2013. № 3. С. 54–61.
15. Купчення Л.І. Правові засади використання енергетичних ресурсів у сільському господарстві України. *Природоресурсне право в системі права України: історія, сьогодення, перспективи* : збірник матеріалів круглого столу (м. Харків, 30-31 жовтня 2015 р.) Харків, 2015. С. 113-115.

- 16.Шведенко П.Ю. Поняття правопорушень, що виникають у сфері кредитування сільськогосподарських товаровиробників, їх ознаки, умови та причини виникнення. (Ч.1) *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право.* 2013, 182 (2) С. 234-244.
- 17.Шведенко П.Ю. Поняття правопорушень, що виникають у сфері кредитування сільськогосподарських товаровиробників, їх ознаки, умови та причини виникнення. (Ч.2) *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право.* К., 2014. Вип. 197, ч. 2. С. 50–58.
- 18.Шведенко П.Ю. Історичні аспекти становлення банківського кредитування. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право,* 2014. 183 (2) С. 204-214.
- 19.Шведенко П.Ю. Відповідальність за порушення кредитних зобов'язань в аграрному секторі. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Право.* 2014. Вип. 197(2). С. 105-112.
- 20.Шведенко П.Ю. Кредитування аграрних товаровиробників – важливий засіб забезпечення продовольчої безпеки України. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право,* 2015. 183 (2) С. 204-214.
- 21.Шведенко П.Ю. Аналіз структури аграрно-кредитних правоотношень. *Legea și viața,* 2014. р. 216-219.
- 22.Шведенко П.Ю., Кальян О.С. Окремі питання застосування позовної давності, як інструменту захисту прав господарюючих суб'єктів при розгляді справ про визнання незаконними та скасування наказів щодо надання земельних ділянок для ведення фермерського господарства. *Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія.* За ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб. Полтава : Видавництво ПП «Астрія», 2020. С. 91-98.
- 23.Осташева В.О., Шведенко П.Ю. Проблемні питання відчуження земель сільськогосподарського призначення. Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2018 році (м. Полтава, 16-17 травня 2019 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2019. С. 34-36.
- 24.Oleg Gorb, Iona Yasnolob, Tetyana Chayka, Oleksii Zoria, Tetyana Dugar, Pavel Shvedenko, Oleksandr Kalian, Yevheniia Lypii, Nataliia Protsiuk (2020). Ecological-agrochemical land evaluation and classification under organic farming. *Journal of Environmental Management and Tourism, (Volume XI, Fall),* 6(46): 1588 - 1595. DOI:10.14505/jemt.v11.6(46).29. **Scopus**

25. Pavel Shvedenko. Comparative and legal analysis of foreign experience of credit and state support of agricultural producers. *Management of 21st century: globalization challenges. Collective Scientific Monograph*. Prague 1, Czech Republic, 2018. p. 463-468.
26. Yasnolob, I.O., Chayka, T.O., Gorb, O.O., Galych, O.A., Kalashnyk, O.V., Konchakovskiy, Ye.O., Moroz, S.E., Shvedenko, P.Yu. (2019). Using resource and energy-saving technologies in agricultural production as a direction of raising energy efficiency of rural territories. *Ukrainian Journal of Ecology*, 9(1), 244-250. **Scopus**
27. Yasnolob, I., Chayka, T., Gorb, O., Pavel Shvedenko, Protas, N., Tereshchenko, I. (2018) Intellectual Rent in the Context of the Ecological, Social, and Economic Development of the Agrarian Sector of Economics. *Journal of Environmental Management and Tourism*, [S.l.], v. 8, n. 7, p. 1442-1450, ISSN 2068-7729.

Інформаційні ресурси

21. Верховна Рада України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.rada.gov.ua>
22. Міністерство юстиції України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minjust.gov.ua>
23. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
24. Верховний Суд: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/teratura/41>
25. Державна судова адміністрація: Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
26. Бібліотека юридичної літератури: Офіційний веб-сайт Полтавського державного аграрного університету. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/content/biblioteka-yurydychnoyi-literatury>